

گروه آموزشی
بژیک

انسان در قرآن

۱۵

صفحه مفید و کاربردی

نویسنده مرجع:
استاد شهید
مطهری

درسنامه
فشرده

۲H

ساعت مطالعه تخمینی

مخاطب فایل:
آزمون‌های
استخدامی

- خلاصه دقیق و ساختاریافته
- برجسته‌سازی نکات مهم
- مرور سریع و کاربردی
- پوشش کامل مفاهیم

نکات جامع و خط به خط کتاب "انسان در قرآن" / شهید مطهری

ارزش‌ها و جایگاه انسان در جهان‌بینی اسلامی

1. داستان شگفت انسان: انسان در جهان‌بینی اسلامی، موجودی فراتر از تعاریف ساده بیولوژیکی (حیوان مستقیم‌القامه، با ناخن پهن، راه‌رونده با دو پا و سخنگو) است؛ او ژرف‌تر و مرموزتر از این‌هاست.
2. ستایش‌ها و نکوهش‌های قرآن: قرآن هم عالی‌ترین مدح‌ها و هم بزرگترین مذمت‌ها را درباره انسان به کار برده است.
3. جایگاه متضاد انسان: انسان می‌تواند از آسمان، زمین و فرشته برتر، و در همان حال از دیو و جانوران پست‌تر باشد.
4. توانایی‌های متعالی و حسیض سقوط: او توانایی تسخیر جهان و به خدمت گرفتن فرشتگان را دارد و هم می‌تواند به "اسفل سافلین" سقوط کند.
5. اختیار و مسئولیت در تعیین سرنوشت: این خود انسان است که باید درباره خود تصمیم بگیرد و سرنوشت نهایی خویش را تعیین نماید.
6. ارزش اول: خلافت الهی در زمین: انسان خلیفه خدا در زمین است. خداوند اراده آفرینش او را به فرشتگان اعلام کرد و در پاسخ به نگرانی آن‌ها از تباهی و خونریزی، فرمود: "من چیزی می‌دانم که شما نمی‌دانید."
7. هدف از جانشینی و اعطای سرمایه‌ها: خداوند انسان‌ها را جانشین خود در زمین قرار داده تا آن‌ها را در مورد سرمایه‌هایی که اعطا کرده، در معرض آزمایش قرار دهد.
8. ارزش دوم: ظرفیت علمی بی‌نظیر: ظرفیت علمی انسان بزرگترین ظرفیتی است که یک مخلوق ممکن است داشته باشد.
9. تعلیم اسماء به آدم: خداوند "تمام اسماء" را به آدم آموخت (او را به همه حقایق آشنا ساخت).
10. عجز فرشتگان از بیان اسماء: فرشتگان در پاسخ به پرسش خداوند درباره اسماء، گفتند: "ما جز آنچه تو مستقیماً به ما آموخته‌ای نمی‌دانیم (آنچه را تو مستقیماً به ما نیاموخته باشی ما از راه کسب نتوانیم آموخت).".
11. تعلیم آدم به فرشتگان: خدا به آدم گفت که فرشتگان را از اسماء آگاه سازد و آدم این کار را انجام داد.

- ✓ 12. علم خداوند به نهانها: خداوند پس از تعلیم آدم به فرشتگان، به آنها یادآوری کرد که از نهانهای آسمانها و زمین آگاه است.
- ✓ 13. ارزش سوم: فطرت خداآشنا: انسان فطرتی خداآشنا دارد و در عمق وجدان به خدای خویش آگاهی دارد.
- ✓ 14. گواهی فرزندان آدم بر وجود خدا: خداوند (با زبان آفرینش) از فرزندان آدم، حتی پیش از خلقت کامل، بر وجود خودش گواه گرفت و آنها گواهی دادند.
- ✓ 15. انکارها و تردیدها، بیماری و انحراف: همه انکارها و تردیدها نسبت به وجود خداوند، بیماریها و انحرافهایی از سرشت اصلی انسان هستند.
- ✓ 16. لزوم توجه به دین فطری:

💡 "چهره خود را به سوی دین نگهدار، همان که سرشت خدایی است و همه مردم را بر آن سرشته است."

- ✓ 17. ارزش چهارم: ترکیب مادی و ملکوتی: در سرشت انسان علاوه بر عناصر مادی، عنصری ملکوتی و الهی وجود دارد؛ او ترکیبی از طبیعت و ماورای طبیعت، ماده و معنی، جسم و جان است.
- ✓ 18. کیفیت خلقت و دمیدن روح الهی: خداوند آفرینش انسان را

از گل آغاز کرد،

سپس نسل او را از شیرهای پست قرار داد،

آنگاه او را بیاراست

و از "روح خویش" در او دمید.

- ✓ 19. ارزش پنجم: آفرینش حساب شده و انتخابی: آفرینش انسان تصادفی نیست، بلکه حساب شده و او موجودی انتخاب شده و برگزیده است. "خداوند آدم را برگزید و توبه اش را پذیرفت و او را هدایت کرد."
- ✓ 20. ارزش ششم: شخصیت مستقل، آزاد و امانتدار: انسان شخصیتی مستقل و آزاد دارد، امانتدار خداست، رسالت و مسئولیت دارد.
- ✓ 21. پذیرش امانت الهی توسط انسان: امانتی که آسمانها، زمین و کوهها از پذیرش آن سرباز زدند، توسط انسان پذیرفته شد؛ "همانا او ستمگر و نادان بود."